

Toelichting Duurzaamheidsmonitor: 3 niveaus van duurzaamheid

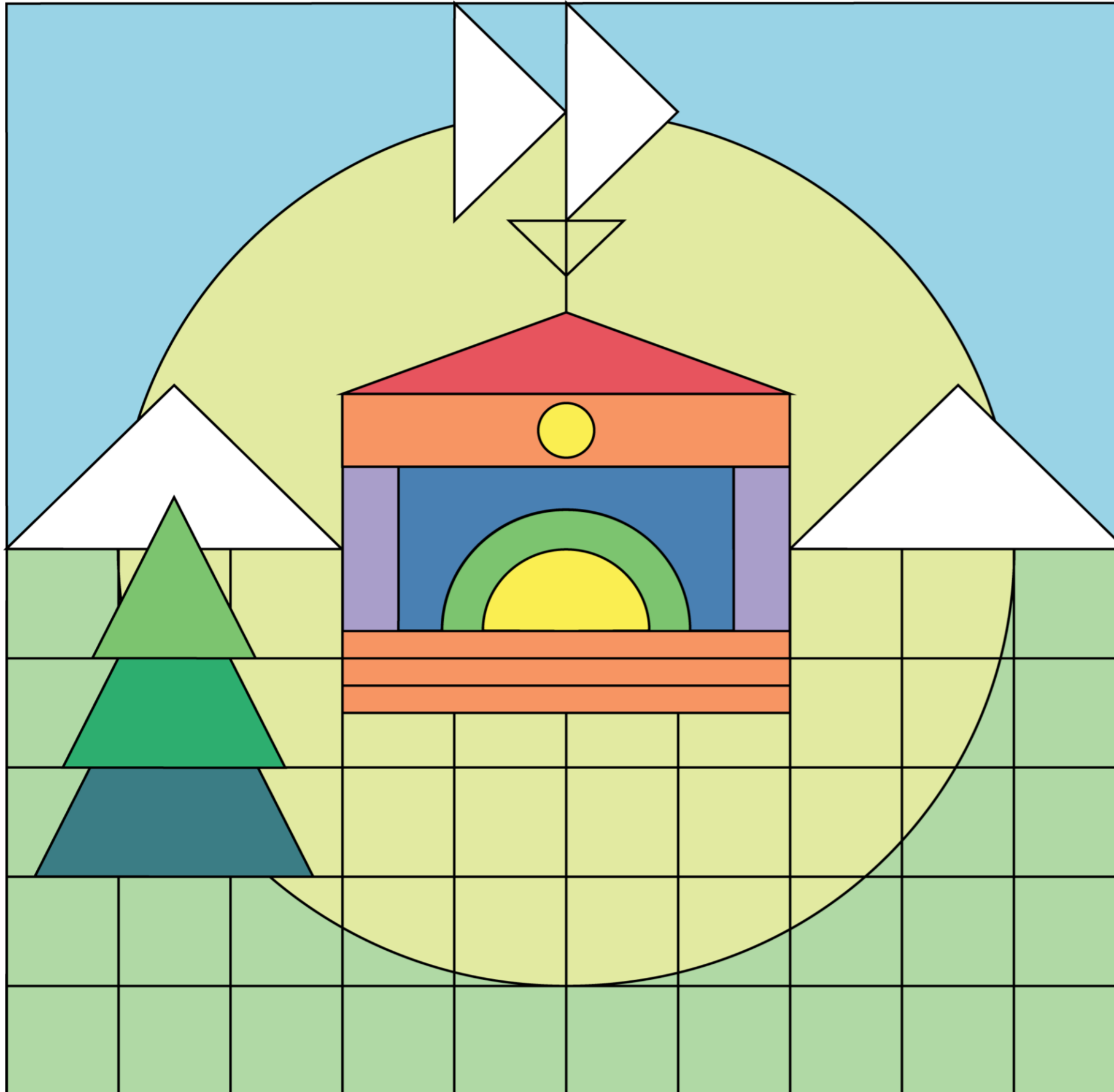
De drie SDG niveaus zijn allemaal essentieel, maar niet gelijkwaardig.

Zonder een gezonde biosfeer (ecologische duurzaamheid), geen gezonde maatschappij (sociale duurzaamheid) en geen gezonde economie. Alle drie de perspectieven zijn nodig. Op dit moment is de economie leidend, ten koste van de andere twee. In een duurzame samenleving is de economie dienend.

Toelichting Duurzaamheidsmonitor: SDG-huis

'praatplaat' om gezamenlijk een beeld te krijgen waar we al goed bezig zijn en waar er kansen liggen voor de transitie naar duurzaamheidsonderwijs

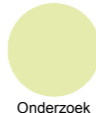

SDG - HUIS

- sensitiviteit voor ontwikkelingen
- HU-kaders
- instituukskaders
- visie opleiding
- leeruitkomsten & beoordeling
- competenties
- inhoud
- onderzoek
- draagvlak
tijd
bekwaamheid
- rijke leeromgeving
- leeractiviteiten

EXTERNE FACTOREN

- SDGs economisch
sociaal
ecologisch
- landelijke hbo-kaders
- trends & ontwikkelingen
- wet & regelgeving
- beroepenveld
- maatschappij

DUURZAAMHEIDSMONITOR HU CURRICULUM			Voortgang					
Doel	Vragen	SDG Huis	F	E	D	C	B	A
			(Nog) niet van toepassing (0) Duurzaamheid ontbreekt in het betreffende onderdeel van de opleiding.	Incidenteel (1) Duurzaamheid is incidenteel vertegenwoordigd in de opleiding en wordt gebaseerd op acties van individuen, het betreft vaak eenmalige activiteiten. Niet alle niveaus (ecologisch, sociaal, economisch) van duurzaamheid zijn vertegenwoordigd. Of de drie niveaus komen wel aan bod, maar het is niet duidelijk hoe de niveaus met elkaar verbonden zijn.	Samenhangend (2) (deels aan de orde) De activiteiten rond duurzaamheid vormen een gepland, samenhangend geheel. De samenhangende activiteiten worden als regel beschouwd: elke student en docent besteedt in de opleiding aandacht aan duurzaamheid. De drie niveaus van duurzaamheid komen aan bod en het is duidelijk hoe de niveaus met elkaar verbonden zijn. Dit geldt alleen voor bepaalde onderdelen van de opleiding.	Systematisch (3) (belangrijk element) Het thema duurzaamheid is systematisch verankerd in de opleiding. De PDCA-cyclus is aantoonbaar rond: de opleiding evalueert, zet vervolgvactiteiten in, en behaalt concrete resultaten. De drie niveaus van duurzaamheid komen aan bod en het is duidelijk hoe de niveaus met elkaar verbonden zijn. Dit geldt voor alle onderdelen van de opleiding.	Systematisch en partnergericht (4) Cruciale werkveldpartners en kennisinstellingen werken samen en zijn actief betrokken bij de integratie en evaluatie van duurzaamheid in de opleiding, oftewel in de gehele PDCA-cyclus. De drie niveaus van duurzaamheid komen aan bod en het is duidelijk hoe de niveaus met elkaar verbonden zijn. Dit geldt voor alle onderdelen van de opleiding EN bij cruciale werkveldpartners en kennisinstellingen.	Impactvol (5) De opleiding profileert zich op duurzaamheid en op de daarbij horende maatschappelijke vraagstukken. Cruciale partners erkennen dat de opleiding op een voorbeeldrol vervult. Samen met partners heeft de opleiding een positieve impact op de duurzaamheidsproblemen waar de samenleving voor staat. De drie niveaus van duurzaamheid komen aan bod en het is duidelijk hoe de niveaus met elkaar verbonden zijn. Dit geldt voor alle onderdelen van de opleiding EN bij cruciale werkveldpartners en kennisinstellingen.
I. Curriculum De opleiding integreert duurzaamheid in het curriculum.	1. In hoeverre is duurzaamheid een onderdeel van de inhoud van de opleiding? Denk aan: • BOKS • theoretische modellen • literatuur en andere bronnen	inhoud 						
	2. In hoeverre is duurzaamheid onderdeel van de competenties van de opleiding? Denk aan: • BOKS • EPA's en beroepstaken Voorbeeld duurzame competenties: https://www.unsdglearn.org/unesco-cross-cutting-and-specialized-sdg-competencies/	competenties 						
	3. In hoeverre is duurzaamheid onderdeel van de leeruitkomsten (en beoordeling) van de opleiding? Leeruitkomsten en beoordeling afgeleid van de BOKS	leeruitkomsten 						
	4. In hoeverre bevorderen de didactische aanpak en de leeractiviteiten duurzaamheid in de opleiding? Zie: ebook Education for Sustainable Development Tools voor toekomstbestendig onderwijs: https://lerenvoormorgen.org/wp-content/uploads/2023/03/Tools-document-3.pdf	Rijke leeromgeving, leeractiviteiten Bekwaamheid 						
	5. In hoeverre is duurzaamheid een onderdeel van de rijke leeromgeving van de opleiding? Denk aan: • Missiegedreven opgaven (vragen om duurzame oplossingen), (gekoppeld aan lectoraten en CoE's) • (stage-/afstudeer-)projecten • Kennis van praktijkpartners op het gebied van duurzaamheid	Rijke leeromgeving 						
	6. In hoeverre worden studenten gefaciliteerd en gestimuleerd om op eigen initiatief met duurzaamheid bezig te zijn? Denk aan: • Leerteams, slb-begeleiding (ruimte voor gesprek), • Missiegedreven opdrachten kunnen kiezen • Stage en afstuderen (studenten kiezen zelf duurzame organisaties en opdrachten) • Honoursprogramma's en Minoren • Werkplaatsen, labs aandacht voor duurzame toepassingen	Draagvlak, Tijd, Bekwaamheid Rijke leeromgeving 						

DUURZAAMHEIDSMONITOR HU			Voortgang					
STUDENTEN en OPLEIDING			F	E	D	C	B	A
Doel	Deelvragen	SDG Huis	(Nog) niet van toepassing (0) Duurzaamheid ontbreekt in het betreffende onderdeel van de opleiding.	Incidenteel (1) Duurzaamheid is incidenteel vertegenwoordigd in de opleiding en wordt gebaseerd op acties van individuen, het betreft vaak eenmalige activiteiten. Niet alle niveaus (ecologisch, sociaal, economisch) van duurzaamheid zijn vertegenwoordigd. Of de drie niveaus komen wel aan bod, maar het is niet duidelijk hoe de niveaus met elkaar verbonden zijn.	Samenhangend (2) (deels aan de orde) De activiteiten rond duurzaamheid vormen een gepland, samenhangend geheel. De samenhangende activiteiten worden als regel beschouwd: elke student en docent besteedt in de opleiding aandacht aan duurzaamheid. De drie niveaus van duurzaamheid komen aan bod en het is duidelijk hoe de niveaus met elkaar verbonden zijn. Dit geldt alleen voor bepaalde onderdelen van de opleiding.	Systematisch (3) (belangrijk element) Het thema duurzaamheid is systematisch verankerd in de opleiding. De PDCA-cyclus is aantoonbaar rond: de opleiding evalueert, zet vervolgvragen in, en behaalt concrete resultaten. De drie niveaus van duurzaamheid komen aan bod en het is duidelijk hoe de niveaus met elkaar verbonden zijn. Dit geldt voor alle onderdelen van de opleiding.	Systematisch en partnergericht (4) Cruciale werkveldpartners en kennisinstellingen werken samen en zijn actief betrokken bij de integratie en evaluatie van duurzaamheid in de opleiding, oftewel in de gehele PDCA-cyclus. De drie niveaus van duurzaamheid komen aan bod en het is duidelijk hoe de niveaus met elkaar verbonden zijn. Dit geldt voor alle onderdelen van de opleiding EN bij cruciale werkveldpartners en kennisinstellingen.	Impactvol (5) De opleiding profileert zich op duurzaamheid en op de daarbij horende maatschappelijke vraagstukken. Cruciale partners erkennen dat de opleiding op een voorbeeldrol vervult. Samen met partners heeft de opleiding een positieve impact op de duurzaamheidsproblemen waar de samenleving voor staat. De drie niveaus van duurzaamheid komen aan bod en het is duidelijk hoe de niveaus met elkaar verbonden zijn. Dit geldt voor alle onderdelen van de opleiding EN bij cruciale werkveldpartners en kennisinstellingen.
II. Studenten maken in hun studie bewuste keuzes om bij te dragen aan duurzaamheid	7. In hoeverre dragen studenten in opdrachten bij aan oplossingen voor / bewustwording van duurzame vraagstukken? Denk aan: Missiegedreven opgaven (eventueel/bij voorkeur) gekoppeld aan lectoraten en CoE's (Centre of Expertise)	Rijke leeromgeving 						
	8. In hoeverre zijn studenten en alumni in staat om in het werkveld (beroepenveld) een aantoonbare bijdrage te leveren aan duurzaamheid? Activiteiten van alumni zijn bijvoorbeeld te meten via alumni-netwerk-bijeenkomsten, LinkedIn, etc. Alumni: HBO-monitor Studenten: 100 dagen monitor	Rijke leeromgeving 						
III. De opleiding stimuleert de ontwikkeling van duurzaamheid in het onderwijs en in de organisatie. (bedrijfsvoering)	9. In hoeverre is duurzaamheid onderdeel van de missie/visie van de opleiding en het opleidingsinstituut? Denk aan: • Duurzaamheid is onderdeel van (waardengedreven) opleidingsvisie (bv de student als change agent) • Duurzaam materiaalgebruik (hoge inzet op de R-ladder*)	Instituutskaders/ opleidingsvisie 						
	10. In hoeverre stimuleert de opleiding een groei in bewustzijn & bekwaamheid in (het overdragen van) duurzaamheid bij medewerkers en studenten? Denk aan: • Duurzaamheid als thema bij studiedagen en andere teamactiviteiten, zoals inspiratiesessies- en workshops. • Trainingsprogramma's voor docenten t.b.v. deskundigheidsbevordering (bijv. via TLN) • Missiegedreven opgaven en events voor studenten: "systeemdenken, toekomstdenken, de subjectificatie-aanpak - wereldgericht onderwijs - van Gert Biesta ('Mag ik je iets vragen?' Klomp, 2023) Voorbeeld: 'Competencies in Education for Sustainable Development' (VN): https://unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/ESD_Publications/Competences_Publication.pdf	Draagvlak, tijd en bekwaamheid Rijke leeromgeving 						
	11. In hoeverre creëert de opleiding een veilige sfeer (voor docenten en studenten) om het over politieke en maatschappelijke onderwerpen te hebben? Denk aan: • Opleiding organiseert initiatieven, thema-bijeenkomsten en andere events (i.s.m. partners uit het beroepenveld). • Studenten worden begeleid in geweldloze / inclusieve communicatie / gespreksvoering • Het bewust inzetten op veilige leerteams waarin maatschappelijke thema's worden besproken en discussies worden gevoerd	Draagvlak 	De opleiding heeft geen specifieke maatregelen genomen om een veilige sfeer te creëren voor deze discussies. Er zijn sporadisch initiatieven om een veilige omgeving voor dergelijke gesprekken te creëren. Dit betreft vooral de sociale duurzaamheid. Er is een samenhangende benadering om een veilige omgeving te creëren, maar het kan nog steeds inconsistent zijn in de uitvoering. Dit betreft vooral de sociale duurzaamheid. De opleiding heeft een duidelijke en systematische aanpak voor het waarborgen van een veilige sfeer voor discussies over politieke en maatschappelijke onderwerpen. De opleiding werkt op deze manier aan de sociale duurzaamheid in de organisatie. Samen met werkveldpartners en kennisinstellingen wordt gewerkt aan het creëren van een omgeving waarin veilige en constructieve discussies plaatsvinden. De opleiding werkt systematisch aan de sociale duurzaamheid van de organisatie.					De opleiding wordt algemeen erkend voor het handhaven van een uitzonderlijk veilige en ondersteunende omgeving voor diepgaande politieke en maatschappelijke discussies. De opleiding werkt systematisch aan de sociale duurzaamheid van de organisatie. De opleiding werkt systematisch aan de sociale duurzaamheid van de organisatie.
* R-ladder: 1 Refuse & rethink: van producten afzien, producten delen. 2 Reduce: grondstoffen efficiënter gebruiken 3 Re-use: langer gebruikmaken en hergebruik (onderdelen) 4 Repair, refurbish, remanufacture en repurpose: repareren, opknappen, reviseren, opnieuw inzetten 5 Recycling: materialen verwerken tot herbruikbare grondstoffen. 6 Recover: energie terugwinnen, bijv. door verbranding								